

राज्यातील ३१ कृषि उत्पन्न बाजार समित्यांच्या
बाजार आवारात धान्य चाळणी प्रकल्प उभारणी
प्रकल्पाची अंमलबजावणी करण्यासाठी प्रशासकिय
मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: कृपमं१११७/प्र.क्र.२१२ /२१-स
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक: ०४ सप्टेंबर २०१८

वाचा :-

- १) कृषि व पदुम विभागाचे क्र. RKV१११७/CR ११/१४-A दि. ०२.०१.२०१८ चे पत्र
- २) कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ यांचे कृपमं/ अभि/ राकृवियो/
धान्यचाळणी/३२८७/२०१७ दि.२०.११.२०१७ चे पत्र
- ३) कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ यांचे कृपमं/ अभि/ राकृवियो/
धान्यचाळणी/२०४२/२०१८ दि.२८.०८.२०१८ चे पत्र
- ४) कृषि व पदुम विभागाचे क्र. RKV०५१८/CR १६२/१४-A दि. २७.०८.२०१८ चे पत्र

प्रस्तावना :-

शेतकऱ्याच्या शेतमालाला योग्य व वाजवी दर मिळण्यासाठी शेतकऱ्याच्या शेतमालाची प्रतवारी होणे आवश्यक आहे. शेतमालाच्या प्रतवारीसाठी बाजार समितीमध्ये धान्य चाळणी यंत्र (Grain Cleaning Machine) उपलब्ध नसल्याने शेतमालाची प्रतवारी त्याच ठिकाणी करता येत नाही. धान्य साफसफाईसाठी धान्य चाळणी यंत्र बाजार समितीच्या आवारामध्ये उभारणी केल्यास धान्य प्रतवारीची सुविधा शेतकऱ्यास त्याच ठिकाणी उपलब्ध करून देता येईल व त्यामुळे शेतकऱ्यांना शेतीमालास चांगला भाव मिळू शकेल याकरीता राज्यातील ३१ कृषि बाजार समितीमध्ये धान्य चाळणी यंत्र उभारण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

राज्यातील ३१ कृषि बाजार समितीमध्ये धान्य चाळणी यंत्र उभारण्याकरीता राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेकडून दि १५/१२/२०१७ रोजीच्या २४ व्या SLSC सभेमध्ये मंजुरी मिळालेली आहे. तसेच दि २५/०७/२०१८ रोजीच्या २५ व्या SLSC सभेमध्ये रा.कृ.वि.योजनेतर्गत आर्थिक वर्ष २०१८-१९ साठी निधी उपलब्ध करून दिला आहे. राज्यातील ३१ बाजार समित्यांमध्ये आवक होणाऱ्या धान्यवर्गीय शेतीमालाची स्वच्छता व प्रतवारी होण्यासाठी प्रत्येकी ०१ या प्रमाणे नवीन ३१ धान्य चाळणी यंत्र उभारण्याचे प्रस्तावित आहे. त्यासाठी एकुण खर्च रु २०.२१ कोटी येणार असून त्यापैकी राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेकडून २५% अनुदान रु. ५.०५ कोटी मंजूर करण्यात आलेले आहे. तसेच ७५% निधी हा बाजार समिती स्वनिधीमधून करणार आहे. सबब, राज्यातील ३१ कृषि बाजार समितीमध्ये धान्य चाळणी यंत्र उभारण्यासाठी प्रशासकिय मान्यता देण्यात येत आहे.

२. राज्यातील ३१ बाजार समित्यांमध्ये नवीन ३१ धान्य चाळणी यंत्र उभारण्यासाठी खर्चाचा तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.

(रु.कोटीत)

बाबीवर खर्च	प्रकल्प रक्कम	बाजार समिती स्वनिधी ७५%			रा.कृ.वि.यो. अनुदान २५%
		म.रा.कृ.प.मं. कर्जस्वरूपात ५५%	बाजार समिती स्वनिधी १०%	म.रा.कृ.प.मंडळाचे बाजार समित्यांना प्रोत्साहनपर अनुदान १०%	
राज्यातील एकूण ३१ बाजार समित्यांमध्ये प्रत्येकी २ मे. टन प्रती तास क्षमतेची एकूण ३१ नवीन धान्य चाळणी यंत्रांची उभारणी करणे. (प्रती धान्य चाळणी यंत्र मशीन व बांधकाम मिळून अंदाजित खर्च रु. ६५.१९ लाख प्रमाणे)	२०.२१	११.१२	२.०२	२.०२	५.०५

३. सदर प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीसाठी महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळाची नोडल एजन्सी म्हणून नेमणूक करण्यात येत आहे. प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीची (implementation) व नियंत्रणाची (control) जबाबदारी कृषि पणन मंडळाची राहिल. यामध्ये बाजार समित्यांची निवड करणेपासून ते निविदा प्रक्रिया राबवून प्रकल्पाचे काम पूर्ण करून घेणे, धान्य चाळणी यंत्र व त्यासाठी बांधण्यात आलेले गोदाम/शेड याचा वापर होण्यासाठी त्यांचे हस्तांतरण संबंधित बाजार समितीकडे करणे व देयके अदा करून उपयोगिता प्रमाणपत्र शासनास सादर करणे या सर्व बाबींची जबाबदारी व नियंत्रण महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळाचे राहिल. मुग व उडिद उत्पादन क्षेत्रांमधील ज्या बाजार समितीत खरीप २०१६ व २०१७ मध्ये हमीदराचे खरेदी केंद्र उभारण्यात आले होते तिथे मातीचे खडे, cut seeds, immature seed separate करणेकरीता उपयुक्त संयंत्रे प्राधान्याने बसविण्यात यावेत.

४. राज्यातील ३१ बाजार समित्यांमध्ये प्रत्येकी ०१ याप्रमाणे नवीन ३१ धान्य चाळणी यंत्र उभारण्याबाबत निविदा प्रक्रियेबाबतच्या अटी व शर्ती :-

- १) धान्य चाळणी यंत्र खरेदीसाठी शासन निर्णय, उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, क्र. भांखस२०१४/ प्रक्र.७२/ भाग ३/उदयोग ४, दि.०१/१२/२०१६ अन्वये प्रसिध्द केलेल्या सुधारीत नियमपुस्तिकेत विहित केलेल्या कार्यपध्दतीचा अवलंब करण्यात यावा.
- २) खरेदी करावयाच्या धान्यचाळणी यंत्राचे तांत्रिक विनिर्देश(Technical Specification) संबंधीत तज्ञांनी (तांत्रिक समिती/अधिकारी) मान्य केलेल्या विनिर्देशांनुसार असावीत. तसेच सदर तांत्रिक विनिर्देश कोणत्याही पुरवठादारास फायदा होईल अशा रितीने तयार केलेले नसल्याबाबत खातरजमा करण्यात यावी. त्यानंतरच यंत्रांची खरेदी करण्यात यावी.
- ३) धान्य चाळणी यंत्र खरेदी प्रक्रीयेअंती निश्चित करण्यात आलेला दर हा बाजारभावापेक्ष कमी असल्याबाबत आणि संबंधीत पुरवठादाराने याबाबींचा इतर ठिकाणी ज्या दराने पुरवठा केला आहे त्या दरापेक्षा जास्त नसल्याबाबत खातरजमा करण्यात यावी.
- ४) खरेदी करण्यात येणाऱ्या यंत्राचा पुरवठा होण्यापुर्वी नमुना तपासणी (sample inspection) करुन उचित व योग्य विनिर्देशन असलेल्या यंत्रांची खरेदी करण्यात यावी.
- ५) खरेदी करण्यात आलेल्या यंत्रांची पुरवठा झाल्यानंतर त्यांची वितरण प्रक्रिया करावी तसेच सदर यंत्रसामुग्री विनावापर पडून राहणार नाहीत व त्याची विहित मुदतीत वापर होईल याची दक्षता घेण्यात यावी. शक्यतो या योजनेचा लाभ शेतकऱ्यांना खरीप २०१८ चे उत्पादित धान्याची गुणवत्ता वृद्धी व FAQ Quality निश्चित करण्यास होईल हे पहावे.
- ६) मार्गदर्शन सुचनांचे संपुर्ण खरेदीप्रक्रीया राबविताना केंद्रीय दक्षता आयोगाच्या (CVC Guidlines) तंतोतंत पालन करण्यात यावे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०१८०९०४१२३०३१८५०२ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(जयंत भोईर)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा / विधानपरिषद, विधानभवन, मुंबई
२. मा.मंत्री (सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग), मंत्रालय, मुंबई
३. मा. राज्यमंत्री (पणन), मंत्रालय, मुंबई
४. अपर मुख्य सचिव (पणन), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. उप सचिव (पणन), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. उप सचिव (रा.कृ.वि.यो), कृषि विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. महालेखापाल, लेखापरिक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-१, मुंबई
८. महालेखापाल, लेखापरिक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-२, नागपूर
९. अवर सचिव, रा.कृ.वि.यो.कक्ष, कृषि विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि पणन मंडळ, पुणे
११. पणन संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१२. अवर सचिव/ कक्ष अधिकारी (१७-स), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३. निवडनस्ती